

Adroddiad i	Y Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	18 Mawrth 2024
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur – Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Swyddog Cyswllt	Helen Howard, Pennaeth Cyllid a Chaffael
Pwnc	Strategaeth Gyfalaf 2024-34

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno i Aelodau'r Pwyllgor Archwilio y Strategaeth Gyfalaf arfaethedig ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2024 a Mawrth 2034, a darparu manylion ac esboniadau o'r Strategaeth arfaethedig, er mwyn hwyluso cefnogaeth yr Aelodau i'w chymeradwyo gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar 15 Ebrill.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Pwrpas y Strategaeth Gyfalaf yw nodi sut mae'r Awdurdod yn bwriadu defnyddio ei adnoddau cyfalaf er mwyn ei gynorthwyo i gyflawni ei amcanion corfforaethol a gwasanaeth. Mae'r adroddiad ar y strategaeth gyfalaf yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgarwch rheoli trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau cyhoeddus lleol, ynghyd â throsolwg o sut y rheolir risg gysylltiedig a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol.
- 3 Datblygwyd y Strategaeth hon ar y cyd â'r cyllidebau referniw a chyfalaf ar gyfer 2024/25, a'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig, a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 22 Ionawr 2024, yn ogystal â'r Strategaeth Rheoli Trysorlys, sydd hefyd yn cael ei chyflwyno heddiw.

ARGYMHELLION

- 4 Gofynnir i'r Aelodau:
 - i) **gymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2024-2034; ac**
 - ii) **argymhell cymeradwyaeth gan yr Awdurdod Tân ac Achub.**

CEFNDIR

- 5 Mae Cod Darbodus y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol lunio strategaeth gyfalaf i ddangos bod penderfyniadau gwariant a buddsoddi cyfalaf yn cael eu gwneud yn unol ag amcanion y Gwasanaeth ac yn cymryd i ystyriaeth stiwardiaeth, gwerth am arian, darbodusrwydd, cynaliadwyedd a fforddiadwyedd.
- 6 Cyhoeddodd CIPFA ganllawiau Strategaeth Gyfalaf yn 2021. Datblygwyd y strategaeth yn unol â'r canllawiau hyn.
- 7 Mae'r Strategaeth Gyfalaf yn cefnogi Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-2029 a Chynllun Gweithredu 2024/25, i gyflawni'r egwyddorion ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).
- 8 Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi cael y dasg o sicrhau craffu effeithiol ar reolaeth a pherfformiad trysorlys. Gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio adolygu'r Strategaeth Gyfalaf cyn iddi gael ei chyflwyno i'w chymeradwyo'n ffurfiol gan yr Awdurdod ar 15 Ebrill 2024.

GWYBODAETH

- 9 Mae'r Strategaeth Gyfalaf (y Strategaeth), a'r Dangosyddion Darbodus cysylltiedig, wedi'i chynnwys yn Atodiad 1 ac mae'n rhoi trosolwg o wariant cyfalaf a ragwelir ar gyfer y 10 mlynedd nesaf, a gofynion ariannu cyfalaf a gweithgaredd rheoli trysorlys, am y 3 blynedd nesaf.
- 10 Gwariant cyfalaf yw pan fydd yr Awdurdod yn gwario arian ar asedau, megis eiddo, neu gerbydau, neu offer a ddefnyddir am fwy na blwyddyn. Mae gan yr Awdurdod rywfaint o ddisgresiwn cyfyngedig ar yr hyn sy'n cyfrif fel gwariant cyfalaf, er enghraifft nid yw asedau sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu a chânt eu codi ar y gyllideb referniw yn ystod y flwyddyn.
- 11 Mae'r Strategaeth Gyfalaf yn cefnogi'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-2029 drwy ddarparu adnoddau i fynd i'r afael â materion sy'n codi o un neu fwy o'r egwyddorion yn y Cynllun, yn ogystal â darparu cyllid i gynnal asedau fel eu bod yn parhau i fod yn addas i'r diben..
- 12 Mae Rheolwyr y Gwasanaeth yn 'cynnig' yn flynyddol ym mis Medi i gynnwys prosiectau yn rhaglen gyfalaf yr Awdurdod. Mae'r cynigion yn cael eu casglu gan yr Adran Cyllid a Chaffael. Derbyniwyd cynigion cychwynnol gwerth mwy na £10m ar gyfer 2024/25. Mae'r cynigion yn cael eu sgorio ar sail amrywiaeth o ffactorau, gan gynnwys bodloni'r egwyddorion yn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol, gofynion statudol, y gallu i wneud arbedion, a'u heffaith amgylcheddol.

- 13 Yn dilyn yr adolygiad a thrafodaethau gyda rheolwyr y gwasanaeth, cyflwynwyd cynllun cyfalaf o £5.676m i'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb, sydd wedi'i grynhoi ar dudalen 8 o'r Strategaeth. Bydd y gwariant cyfalaf arfaethedig hwn yn cael ei ariannu drwy fenthycia.
- 14 Mae rhagor o fanylion ynglŷn â benthycia wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys, ynghyd â'r dangosyddion darbodus rheoli trysorlys.
- 15 Dim ond ffynhonnell dros dro o gyllid yw dyled, gan fod yn rhaid addalu benthyciadau a phrydlesi, ac felly caiff hyn ei ddisodli dros amser gan gyllid arall, fel arfer o refeniw. Gelwir cyfanswm y cyfraniadau refeniw hyn yn ddarpariaeth isafswm refeniw (MRP). Disgwylir i'r tâl MRP ar gyfer 2024/25 fod yn £1.885m, gan godi i £2.601m yn 2026/27.
- 16 Disgwylir i gostau cyllido fod yn 5.62% o gyllideb 2024/25 gan godi i 7.47% yn 2026/27.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant hirdymor yr Awdurdod drwy sicrhau bod prynu asedau i gefnogi darpariaeth gwasanaethau rheng flaen yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Mae'r Strategaeth Gyfalaf wedi'i chynllunio i sicrhau bod buddsoddiad digonol mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r strategaethau'n cysylltu â'r gwaith o bennu'r cyllidebau refeniw a chyfalaf sy'n ystyried fforddiadwyedd tymor hwy
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddio wedi'i nodi yn yr atodiadau i'r adroddiad.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Dim
Risgiau	Mae'r adroddiadau'n nodi'r risgiau ariannol sy'n gysylltiedig â gweithgareddau benthycia a buddsoddi.